

Cửu Long Giang ta ơi

Trích *Cửu Long Giang ta ơi*, NGUYỄN HỒNG

Đọc văn bản

Ngày xưa ta đi học
Mười tuổi thơ nghe gió thổi mùa thu
Mắt ngẩng lên trông bản đồ rực rõ
Như đồng hoa bỗng gặp một đêm mơ.

Bản đồ mới tường vôi cũn mới
Thầy giáo lớn sao, thước bảng cũn lớn sao
Gậy thần tiên⁽¹⁾ và cánh tay đạo sĩ⁽²⁾
Đưa ta đi sông núi tuyệt vời.

Tim đập mạnh hồn ngây không sao hiểu
Mê Kông⁽³⁾ sông dài hơn hai ngàn cây số mông mênh

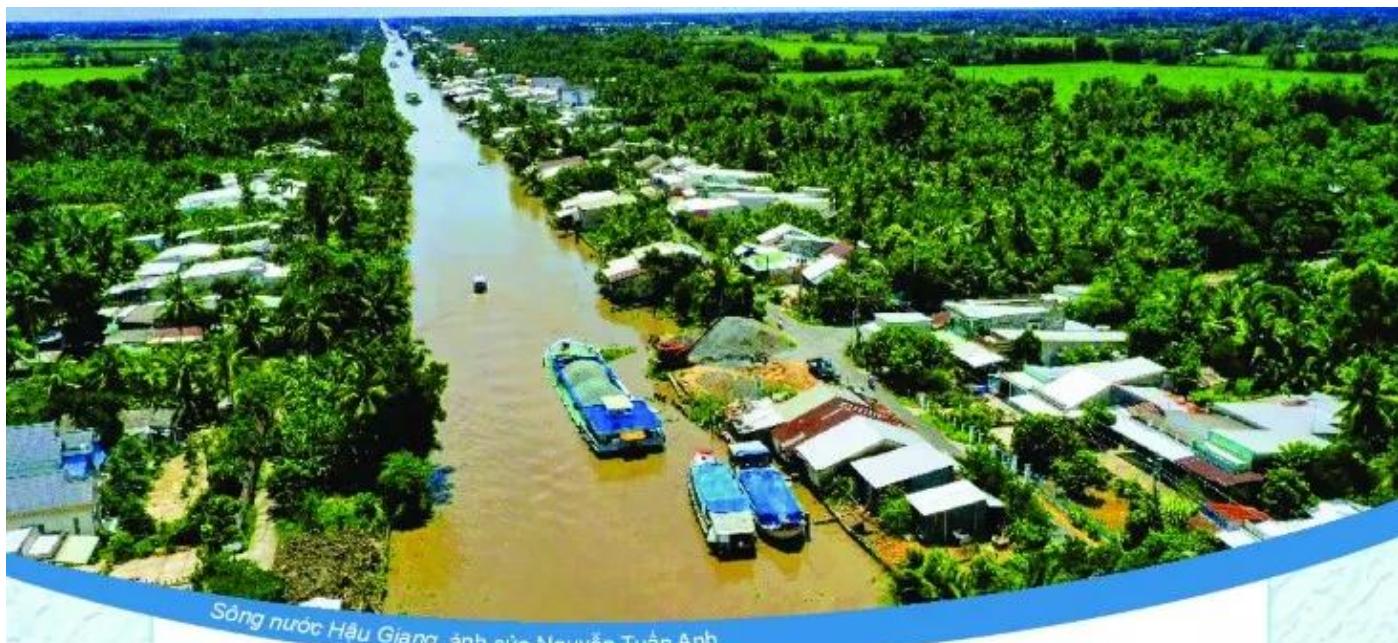
[...]

Mê Kông chảy
Cây lao đá đổ
Lan hoang dứa mật thông nhựa lén hương

⁽¹⁾ *Gậy thần tiên*: hình ảnh ẩn dụ chỉ cây thước (đồ dùng dạy học) của thầy giáo trong cái nhìn mơ mộng của học trò.

⁽²⁾ *Đạo sĩ*: ở đây chỉ hình ảnh người thầy được ngưỡng mộ trong mắt học trò.

⁽³⁾ *Mê Kông*: một trong những con sông lớn nhất thế giới, bắt nguồn từ cao nguyên Thanh Tạng, chảy qua địa phận Trung Quốc, Lào, Mi-an-ma (Myanmar), Thái Lan, Cam-pu-chia (Cambodia), Việt Nam và đổ ra Biển Đông. Đoạn sông Mê Kông chảy qua Việt Nam gọi là sông Cửu Long (Cửu Long Giang).

Sông nước Hậu Giang, ảnh của Nguyễn Tuấn Anh

Những trưa hè ngun ngút⁽¹⁾ nắng Trường Sơn⁽²⁾

Ngắm nghĩ voi đi

Thác Khôn⁽³⁾ cười trắng xoá

[...]

Ta đi... bần đỗ không nhìn nữa...

Sáng mùa thu lại còn bướm với trời xanh

Trúc đào tươi chim khuyên rìa cánh sương đọng long lanh

Ta cởi áo lội dòng sông ta hát

Mê Kong chảy, Mê Kong cũng hát

Rừng núi lùi xa

Đất phẳng thở chan hoà.

Sóng toả chân trời buồm trắng.

Nam Bộ

Nam Bộ

(1) *Ngun ngút*: hơi nóng bốc lên và tỏa ra không ngớt (nghĩa trong văn cảnh).

(2) *Trường Sơn*: dãy núi dài nhất Việt Nam, kéo dài từ thượng nguồn sông Cà trên đất Lào giáp Nghệ An tới cực nam Trung Bộ; Trường Sơn được chia thành Trường Sơn Bắc và Trường Sơn Nam, ngăn cách bởi dãy núi Bạch Mã.

(3) *Thác Khôn*: một thác nước trên sông Mê Kong, nằm ở phía tây nam Lào.

Chín nhánh Mê Kông phù sa⁽¹⁾ nổi váng
Ruộng bãi Mê Kông trống không hết lúa
Bến nước Mê Kông tôm cá ngợp thuyền
Sâu riêng thơm dậy đất Thủ Biên⁽²⁾
Suối mát dội trong lòng dùa trĩu quả.

Mê Kông quặn đẻ
Chín nhánh sông vàng
Nông dân Nam Bộ gối đất nầm sương
Mồ hôi vã bãy lầy thành đồng lúa
Thành những tên đọc lên nước mắt đều muôn ứa
Những Hà Tiên⁽³⁾, Gia Định⁽⁴⁾, Long Châu⁽⁵⁾
Những Gò Công⁽⁶⁾, Gò Vấp⁽⁷⁾, Đồng Tháp⁽⁸⁾, Cà Mau⁽⁹⁾
Những mặt đất
Cha ông ta nhắm mắt
Truyền cháu con không bao giờ chia cắt.

*
* * *

Ta đã lớn
Thầy giáo già đã khuất
Thước bảng to nay thành cán cờ sao
Những tên làm man mác tuổi thơ xưa
Đã thấm máu của bao hồn bất tử.

(Nguyễn Hồng, *Trời xanh*, NXB Văn học, Hà Nội, 1960, tr. 5 – 9)

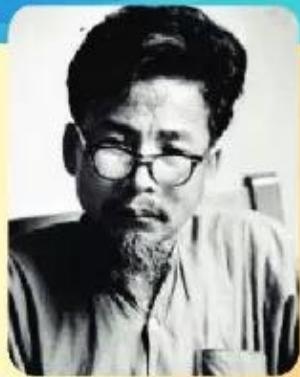
(1) *Phù sa*: đất cát nhỏ mịn cuốn trôi theo dòng sông hoặc lắng đọng lại ở bờ sông, bãi bồi.

(2), (3), (4), (5), (6), (7), (8), (9) *Thủ Biên, Hà Tiên, Gia Định, Long Châu, Gò Công, Gò Vấp, Đồng Tháp, Cà Mau*: các địa danh quen thuộc ở Nam Bộ xưa và nay.

Sau khi đọc

NGUYỄN HỒNG

- Nguyễn Hồng (1918 – 1982) sinh ra ở Nam Định và sống chủ yếu ở thành phố cảng Hải Phòng. Nguyễn Hồng sáng tác ở nhiều thể loại: truyện ngắn, tiểu thuyết, kí, thơ,... Những trang viết của ông tràn đầy cảm xúc chân thành, mãnh liệt với con người và cuộc sống. Các tác phẩm chính của ông gồm: *Những ngày thơ ấu* (hồi ký), *Bỉ vò* (tiểu thuyết), *Triều xanh* (thơ), *Cửa biển* (tiểu thuyết), *Bước đường viết văn* (hồi ký),...
- Bài thơ *Cửu Long Giang ta ơi* trích trong tập thơ *Triều xanh*.

TRẢ LỜI CÂU HỎI

1. Theo em, nhan đề bài thơ có gì đặc biệt? Nhan đề ấy gợi lên ấn tượng, cảm xúc gì?
2. Em hình dung thế nào về "tấm bản đồ rực rỡ"? Nhân vật trong bài thơ có cảm xúc như thế nào khi nhìn tấm bản đồ ấy?
3. Liệt kê những chi tiết miêu tả vẻ đẹp của dòng sông Mê Kông.
4. Hình ảnh người nông dân Nam Bộ được tác giả khắc họa qua những chi tiết nào? Những chi tiết đó gợi cho em cảm nhận gì về con người nơi đây?
5. Bài thơ *Cửu Long Giang ta ơi* có nhiều hình ảnh sinh động, giàu sức gợi. Em thích những hình ảnh nào? Vì sao?
6. Nêu những cảm nhận của em về tình yêu của tác giả đối với dòng Mê Kông, với quê hương đất nước được thể hiện trong bài thơ.